

Teruggekeerde gemeenschap in Pitalito stelt wet op de proef

Door Barbara de Meijere

In 2010 dwong het Colombiaanse leger 25 families uit Pitalito, Cesar, hen op gewelddadige wijze hun land te verlaten. Afgelopen mei keerden 14 families terug naar hun geliefde gemeenschap.

Het onmogelijke bereiken

Onlangs keerden in Colombia 14 families terug naar Pitalito, een kleine gemeenschap in de noordoostelijke provincie Cesar. In het jaar 2000 werden zij, samen met 11 andere families, door paramilitaire groepen op gewelddadige wijze gedwongen hun leefgebied te verlaten. Sommigen keerden terug, maar werden tien jaar later opnieuw verjaagd, dit keer door het Colombiaanse leger. Ze verloren hun huis, hun land en daarmee ook hun inkomsten. Nu zijn ze terug en bouwen hun bestaan langzaam weer op. Naast de ruïnes van wat vroeger hun *fincas* waren, herreizen nieuwe, bescheiden huisjes. Het vruchtbare land wordt na jaren weer bewerkt. “We hebben iets bereikt wat onmogelijk leek”, zegt één van de teruggekeerde bewoonsters van Pitalito. “De meeste families die hun land hebben verloren, kunnen er nooit meer naar terug”.

De wet op de proef stellen

Maar de terugkeer naar Pitalito is niet makkelijk geweest en is ook niet zonder risico. De organisatie *Fundación Solidaridad con los Presos Políticos (FCSPP)* [www.comitedesolidaridad.com] zet zich sinds de jaren zeventig van de vorige eeuw in ter bescherming van de rechten van politieke gevangenen en slachtoffers van Colombiaanse politiek geweld. Advocaat Leonardo Jaimes Marín van FCSPP laat in een interview weten dat er nog altijd gewapende groepen in de regio aanwezig zijn: “Zolang de paramilitaire structuren die zich jaren geleden in de regio vestigden intact blijven, is de situatie van de teruggekeerde families precair”.

Leonardo Jaimes Marín biedt al 20 jaar juridische ondersteuning aan slachtoffers van het Colombiaanse conflict. Geraakt door de straffeloosheid in zijn land en de consequenties hiervan voor de lokale bevolking, vaak het grootste slachtoffer van het geweld, sloot hij zich in 2007 aan bij FCSPP. Momenteel begeleidt Leonardo de families uit Pitalito in hun strijd om het behoud van hun teruggewonnen land. “Deze grond is erg vruchtbaar en sinds kort weten we dat het ook zeer rijk is aan mineralen. Er zijn dus veel partijen die er belang bij hebben dat deze families niet naar hun land terugkeren”, aldus Jaimes Marín. Maar, zo vertelt Marín in een interview met PBI Colombia, de families zijn de oorspronkelijke eigenaren van deze gronden en hebben daarom het recht er – in vrede – te leven. “Bovendien vallen zij onder de ‘Ley de Víctimas y Restitución de Tierras’. Deze wet, in 2011 aangenomen door de Colombiaanse overheid, moet de terugkeer naar hun land garanderen van families die door geweld hun land zijn verloren. Gevallen zoals deze zullen daarom laten zien hoe effectief die wet nu daadwerkelijk is en of de politieke wil, die nodig is om de succesvolle terugkeer van de families te garanderen, aanwezig is”.

PBI biedt extra bescherming

Sinds 1998 worden de leden van FCSPP begeleid door PBI. Deze begeleiding is van belang zowel voor mensenrechtenverdedigers zoals Leonardo als voor de lokale gemeenschappen die zij op hun beurt ondersteunen. In 2012 werd er namelijk een aanzienlijke toename waargenomen van het aantal bedreigingen aan het adres van mensenrechtenverdedigers. Alleen al tussen maart en mei van dit jaar, werden 8 mensenrechtenverdedigers vermoord. Door de advocaten van FCSPP te begeleiden, geniet ook de lokale gemeenschap extra bescherming. Want ook de lokale leiders van de gemeenschap in Pitalito lopen risico's wanneer zij hun recht op het land verdedigen: “Ik ben me bewust dat ik, als leider van deze gemeenschap de ‘most wanted’ ben. Maar ik ben bereid alles te geven voor ons land. Wij willen een Pitalito met leven, met hoop. Een Pitalito met toekomst”.

Meer informatie

- Bekijk de video (in het Spaans) <http://pbicolombia.com/2013/06/04/volver-a-empezar-4/>
- Lees het Magazine van PBI Colombia http://www.peacebrigades.org/fileadmin/user_files/projects/colombia/files/colomPBIa/110317boletin17_esp.pdf